

L. Satanovska, Ph. D., Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMING READINESS FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF FUTURE MASTERS OF MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Ready for professional self-concept defined by "professional self", "professional self-development of future masters of university management" and "readiness for professional activity." Based on the analysis and synthesis of scientific philosophical, pedagogical and psychological literature, found that the term "professional self" is interpreted as a key segment, from self-research perspective, a certain approach so on. The category of "professional self" is defined as a process of active integration and implementation of the professionally significant personal development of future specialist in professional training acquired professional knowledge, skills and abilities, and their needs, personal qualities and willingness to change. In this context, professional self-development of future masters of the university management appears as a continuous, conscious, purposeful, active process of personal and professional growth and improvement, based on the impact and interaction of internal and external factors, which aims to improve their management activities. Professional self-development of future masters reviewed through the formation of their readiness. Ready for the professional activity is understood as a complete state of preparedness rights to it to ensure its professional orientation, allows you to quickly adapt to the professional environment and successfully fulfill their functions. Ready for professional self-development is considered as an integrative set of personality traits acquired in the training and professional internal/nym ability to self-transformation and consists of interrelated components: motivational-value, cognitive, operational and reflective.

The conception of readiness for professional self-development has been determined. In this work was grounded the reasonable using of structural-functional model in readiness forming for professional self-development of future masters in school management that is structured in according of special purpose, resource-potential, organizational and criterial-predictive blocks. The reflected respective functions including. The author of the work theoretically proves that the introduction of the structural functional model in the preparation of future masters in management institution promotes significant changes at the level of their readiness for their-professional self-development.

Keywords: professional readiness, professional self-development, formation of readiness for professional self-development.

Л. Сатановская, канд. пед. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ САМОРАЗВИТИЮ БУДУЩИХ МАГИСТРОВ УПРАВЛЕНИЯ УЧЕБНЫМИ ЗАВЕДЕНИЯМИ

Раскрыто аспекты формирования готовности к профессиональному саморазвитию будущих магистров по управлению учебными заведениями; уточнено содержание понятий "профессиональное саморазвитие", "готовность к профессиональному саморазвитию". Профессиональное саморазвитие рассмотрено как путь самоанализа, самообразования, самосовершенствования, самореализации. Определена сущность понятия "готовность к профессиональному саморазвитию будущего магистра по управлению учебным заведением". Теоретически обоснована целесообразность использования структурно-функциональной модели формирования готовности к профессиональному саморазвитию будущих магистров по управлению наемными заведениями.

Ключевые слова: профессиональная готовность, профессиональное саморазвитие, готовность к профессиональному саморазвитию.

Відомості про автора

Сатановська Людмила Анатоліївна – Україна, м. Київ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Контактна інформація: (044)521-35-13, Ludmbogd@ukr.net

Сатановская Людмила Анатольевна – Украина, г. Киев, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики факультета психологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Контактная информация: (044)521-35-13, Ludmbogd@ukr.net

Satanovska Liudmyla Anatoliivna – Ukraine, Kyiv, Ph. D., Associate Professor, Associate Professor of Pedagogic Department of Faculty of Psychology of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: (044)521-35-13, Ludmbogd@ukr.net

УДК 378.147:811.111

Є. Спіцин, канд. пед. наук, проф.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ
Н. Назаренко, канд. пед. наук, доц.

Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Хмельницький

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИКОРДОННИКІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПЕРЕКЛАДУ

У статті теоретично обґрунтовано складові професійної компетентності майбутніх прикордонників-перекладачів (мовна компетенція, комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу), технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію); особистісні характеристики (презентабельність, розвиток пам'яті). Визначено методичні прийоми, що застосовуються під час навчання перекладу: принцип від простого до складного, логічна побудова заняття, використання ситуацій спілкування, в яких може функціонувати мовний матеріал, що вивчається. Зроблено висновок про необхідність залучення майбутніх прикордонників-перекладачів до систематичної перекладацької роботи з різними видами тексту, використовуючи на заняттях наступні вправи: підготовчі, операційні, цілісні.

Ключові слова: фахова підготовка, професійна компетентність, прикордонники-перекладачі, методичні прийоми.

Постановка проблеми. Упровадження сучасних інноваційних технологій пропуску громадян через державний кордон, оснащення підрозділів кордону новітніми ефективними засобами озброєння, техніки та зв'язку, створення сучасної системи підготовки персоналу стали основою визнання відповідності Державної прикордонної служби України самим високим міжнародним стандартам. Відповідно завдання поліпшення якості підготовки майбутніх прикордонників, фахівців у галузі перекладу, вимагає систематичного вдосконалення

навчального процесу, активізації творчих здібностей курсантів, залучення їх до дослідницької роботи, формування професійної компетентності, що необхідна у їхній повсякденній діяльності. Тому проблема фахової підготовки майбутніх прикордонників-перекладачів та формування їх професійної компетентності на заняттях з перекладу набуває особливого значущості.

Метою статті є дослідження фахової підготовки майбутніх прикордонників-перекладачів на заняттях з перекладу. Основні завдання дослідження: визначити

складові професійної компетентності майбутніх прикордонників-перекладачів, методичні прийоми та типи вправ, що застосовуються під час навчання усного послідовного перекладу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом з'явилося чимало праць про переклад, в яких автори поєднують питання перекладу з наукою про мову (І.Р. Гальперін, Т.А. Дейк, О.О. Залєвська, І.О. Зимня, О.О. Леонтєв, С.Л. Рубінштейн), з її найновішими досягненнями (І.С. Алексєєва, С.В. Баранова, Л.К. Латишев, В.І. Провоторов, О.Л. Семенов, В.В. Соколова, Л.В. Цвяк, Л.М. Черноватий). Завдання теорії в них органічно взаємодіють з інтересами перекладацької практики, проблемами підготовки кваліфікованих перекладачів. Проте стан висвітлення питань, пов'язаних з навчанням перекладу у вищих навчальних закладах залишає бажати кращого. Існує потреба в підручниках з перекладу англійською мовою українських текстів, недостатньо посібників, які сприяли б формуванню професійних навичок курсантів на заняттях з перекладу, вирішенню проблем, що виникають у процесі самостійної підготовки до занять, формуванню їхньої професійної компетентності.

Методологія дослідження. Навчання перекладу є малорозробленою сферою педагогічної науки. Насамперед, це стосується проблематики навчання, оволодіння універсальними вміннями, необхідними у всіх видах перекладу: усному та письмовому, послідовному та синхронному. Оскільки саме з їх розвитку слід починати навчання цього виду мовленнєвої діяльності. Вони є основою для розвитку специфічних умінь та формування навичок, без яких неможливим є виконання окремих видів перекладу.

Як правило, переклад застосовується на різних етапах навчального процесу, допомагаючи курсанту досягнути систему виразних засобів мовлення у двох мовах. Крім цього, переклад відіграє важливу роль як продуктивний спосіб практичного застосування знань, здобутих на заняттях з перекладу. Не можливо не погодитися з Барановою С.В., яка стверджує, що "переклад наочно демонструє студентам практичну цінність володіння іноземною мовою і тим самим посилює мотивацію до її вивчення. Постійне співставлення у його процесі іноземної та рідної мов сприяє глибшому пізнанню тієї чи іншої мови, підвищенню мовленнєво-розумової культури" [1, с. 13].

Усний послідовний переклад є складним, специфічним видом мовленнєвої діяльності, як і слухання, говоріння, читання, письмо. Послідовний переклад охоплює практично всі ці види мовленнєвої діяльності: продуктивні – говоріння і письмо, і рецептивні – слухання і читання. Процес усного послідовного перекладу відрізняється від процесу письмового чи синхронного перекладу. Характерною ознакою для цього перекладу є поперемінна робота відправника повідомлення і перекладача. Відправник повідомлення, перекладач і одержувач повідомлення при цьому виді перекладу є безпосередніми учасниками комунікативного акту, вони бачать один одного, самі створюють елементи ситуації спілкування і мають можливість частину інформації передати за допомогою прагматичних компонентів смислу висловлювання (мімікою, жестами). Ці умови спілкування в значній мірі полегшують роботу перекладача, оскільки сприяють простішому проникненню в усі нюанси смислу і функції мовленнєвого твору [2, с. 189].

Враховуючи вище викладене, можна стверджувати, що для здійснення перекладу професійна компетентність майбутнього прикордонника-перекладача (набір знань, навичок і умінь) має включати такі компоненти: мовна компетенція (як в рецептивному, так і продуктивному плані); комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу) технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію); особистісні характеристики (презентабельність, розвиток

пам'яті). При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу [7, с. 203].

Усний послідовний переклад, як і синхронний, належить до найскладніших видів усного перекладу. Це диктує свої вимоги щодо підходів до його викладання. Курсанти повинні мати необхідну мовну підготовку, тобто володіти тим мінімумом знань, який необхідний для адекватного розуміння тексту. До мовної компетенції належать також і знання рідної мови. Проблема комунікативної компетенції тісно пов'язана з розбіжностями культур і вимагає від перекладача знання як культури мови оригіналу і мови перекладу, так й інших екстралінгвістичних знань. Що стосується білінгвізму, тут важливим є уміння переключатися з однієї мови на іншу, тобто уміння автоматизовано знаходити відповідник у другій мові. Розвитку цього уміння сприяє вивчення перекладацьких відповідників і прийомів перекладу [7, с. 205].

Навчання усного послідовного перекладу слід починати не з виконання вправ, а з теоретичного заняття, під час якого курсанти знайомляться з основними правилами усного послідовного перекладу. Теоретичний курс не має бути занадто тривалим, оскільки більшість теорії стає зрозумілою під час виконання вправ, а кінцевою метою в даному курсі є розвиток перекладацьких умінь. Однак за необхідності викладач має торкатися теоретичних проблем і в ході роботи з вправами. Починати викладання послідовного перекладу варто з пояснення і розвитку простіших, але невід'ємних навичок послідовного перекладу, наприклад, презентабельності, поступово ускладнюючи завдання і цілі вправ, які виконуються. Практичний курс усного послідовного перекладу можна побудувати таким чином, щоб вправи, які націлені на відпрацювання одних навичок і використовуються на початковому етапі, змінювалися складнішими різноплановими вправами на проміжному етапі і багатоцільовими вправами на завершальному етапі (наприклад, аудіювання – переклад на слух – усний послідовний переклад). При такому підході відпрацювання навичок нижчого рівня (у нашому прикладі, навички аудіювання) продовжується у наступних вправах (письмовий переклад на слух) і завершується у вправах на заключному етапі навчання (усний послідовний переклад). Таким чином, досягаються, принаймні, дві мети: по-перше, вдається зробити курс компактнішим, по-друге, це дозволяє уникнути монотонності навчання, оскільки перед курсантами ставляться нові завдання. Вибір текстів вправ визначається прагненням наблизити навчальний переклад до реальних умов роботи професійного перекладача [8, с. 187].

Виклад основних положень. Аналіз психологічної структури перекладацької діяльності та узагальнення підходів до проблеми вправ для навчання перекладу дозволили запропонувати три типи вправ: підготовчі, операційні й цілісні. Метою підготовчих вправ є оволодіння певними механізмами (наприклад, компресії, перифразування тощо), наявність яких є необхідною для перекладу. Операційні вправи призначені для розвитку перекладацьких навичок (головними з яких є пошук та вибір еквівалентів, вживання адекватних способів перекладу та переключення з одного мовного коду на інший). Цілісні – для формування умінь застосовувати перекладацькі навички для здійснення усного перекладу. Виходячи з мети нашого дослідження, розробляючи комплекс вправ для навчання усного перекладу (послідовного та з аркуша), ми відібрали такі види підготовчих вправ: на перекладацький аналіз тексту оригіналу (для визначення його жанру, функції, тематичної спрямованості, реципієнта, а також для ідентифікації домінуючих мовних засобів тексту), на розпізнавання і пояснення застосованих прийомів у тексті перекладу (для усвідомлення зміс-

ту згаданих прийомів), на оцінку якості тексту перекладу та його редагування (для розвитку навичок критичного оцінювання), на одномовні перефразування, компресію й антиципацію (для розвитку відповідних навичок), на оволодіння перекладацьким скорописом (для розвитку навичок побудови схеми тексту перекладу) та на розвиток швидкості мовлення [9, с. 49].

Переклад писемного тексту чи усного дискурсу має свої особливості. Текст складається з речень, а речення – це одиниці вищого синтаксичного рівня, одиниці комунікації. Коли окреме речення, якщо воно не є ідіоматичним, вживається ізольовано від текстового масиву – широких мовних і мовленнєвих текстів, що також створюються і використовуються найчастіше – для суспільних потреб чи інтересів, що забезпечується використанням різних жанрових типів тексту [4, с. 276].

У свою чергу всі тексти характеризуються певними зовнішніми (структурними) та внутрішніми особливостями. Насьогодні виокремлюють різні підходи до визначення внутрішніх особливостей тексту. Чи не найпоширенішим і вже традиційним є стильовий чи жанровий підхід і поділ, за яким текст класифікується за наявністю в ньому характерних лексичних, граматичних чи образних ознак (тропів) з одного боку та відповідної термінології й струнких логічних структур і повної відсутності емоційності та майже відсутності тропів – з іншого. Причому ці найголовніші риси характерні для всіх підстилів, зокрема з двох найголовніших стилів – художнього і науково-технічного [10, с.114].

Так, підстилями чи підмовами художнього стилю є стиль прози, стиль поезії та стиль драматургічних творів, зрештою, публіцистичний підстиль. Аналогічно виділяються і підстилі науково-технічного тексту: підстиль математики, фізики, хімії, лінгвістики тощо. Іншими словами, кожен підстиль має всі найголовніші характерні риси свого головного стилю, але відрізняється своєю термінологічною лексикою, формулами тощо [6, с.68].

За мовними засобами та складом мовних (змістових) одиниць і способами їх поєднання у складні й широкі змістовні та структурні й стилістичні, а точніше жанрово-стилістичні цілісності – мовленнєвих масивів-текстів визначаються і найхарактерніші стилі мовлення. А саме: стиль художньої літератури (художній стиль), науково-технічний стиль, інформаційний, стиль ділового мовлення, стиль мови документів, стиль соціально-політичного мовлення, епістолярний стиль тощо [11, с. 90].

Разом із тим кожен стиль мовлення користується своїм специфічним лексичним матеріалом. Усі розглянуті стилі мовлення спрямовані на якнайповніше донесення змісту оригіналу мовою перекладу, яка фактично завжди має свої відповідні засоби донесення змісту тексту оригіналу до читача (слухача) мови перекладу [3, с. 67].

Кількісний склад групи курсантів вважається оптимальним, якщо він не перебільшує 6-8 чоловік. При такій системі під час прослуховування перекладу, який здійснює один курсант, решта частина групи уважно слухає переклад, виявляє помилки, порівнює його зі своїм (своїми записами і варіантами їх інтерпретації). Після завершення перекладу група обговорює його, розглядає з різних точок зору, курсанти вказують на помилки, пропонують свої рішення і варіанти, ведеться пошук кращого варіанту. Обговорення проводиться переважно самими курсантами, але під керівництвом викладача, який оцінює з точки зору правильності не лише переклад того, хто виступав, але й варіанти. У кінці обговорення викладач може узагальнити помилки, вказати шляхи їх недопущення або назвати помилки, яких група не помітила. Таким чином, прийняття правильних перекладацьких рішень проводиться самими курсантами, але під керівництвом викладача, який і забезпечує їх правильність. Результатом такої роботи є те, що курсанти намагаються не допускати виявлених помилок, у них розвиваються навички прийняття самостійних прави-

льних рішень і здатність критично ставитися до перекладів як своїх, так і чужих.

Як свідчить досвід роботи, такі заняття курсантам подобаються, вони зацікавлено шукають можливі варіанти перекладу, не соромляться критично аналізувати переклади інших.

Оскільки головна складність у роботі перекладача під час усіх видів усного перекладу припадає на початковий етап його діяльності – на етап розуміння і запам'ятовування тексту оригіналу, майбутній усний перекладач повинен завжди пам'ятати, що основні зусилля його розумової діяльності необхідно докладати саме на цьому етапі роботи. Чим точніше курсант зрозуміє вихідне повідомлення вихідною мовою, і чим точніше воно буде утримано в пам'яті, тим краще буде зроблено і переклад [5, с.25].

Висновки. Таким чином, фахова підготовка майбутніх прикордонників-перекладачів на заняттях з перекладу передбачає формування їх професійної компетентності. Для здійснення перекладу професійна компетентність майбутнього прикордонника-перекладача має включати такі компоненти: мовна компетенція; комунікативна компетенція; перекладацька компетенція, технічна компетенція; особистісні характеристики. При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу. Основними методичними прийомами при навчанні усного послідовного перекладу є принцип від простого до складного, логічна побудова заняття, використання ситуацій спілкування, в яких може функціонувати мовний матеріал, що вивчається. Вправи, які використовуються на заняттях з перекладу – це підготовчі, операційні й цілісні. Навчання майбутніх прикордонників-перекладачів застосовувати правила перекладу, передбачає не тільки введення їх у коло перекладознавчої термінології й усвідомлення завдань та обов'язків перекладача, але й залучення їх до усвідомленої систематичної перекладацької роботи з різними типами тексту.

Дискусія. Проведене дослідження не вичерпує всіх питань окресленої проблеми, важливість і актуальність якої визначає необхідність її подальшого вивчення. Особливої уваги потребує, зокрема, проблема формування перекладацької компетенції майбутніх прикордонників-перекладачів на заняттях зі спеціального перекладу.

Список використаних джерел

1. Баранова С.В. Актуальні питання методики викладання перекладу / С.В. Баранова // Вісник Сумського державного ун-ту. Серія: Філологічні науки. – 2002. №4(37). – С.12-15.
2. Брандес М.П. Предпереводческий анализ текста [текст] / М.П. Брандес, В.И. Провоторов. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2003. – 224 с.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования [текст] / И.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
4. Дейк Т.А. Язык, познание, коммуникация [текст] / Т.А. Дейк. – М.: Прогресс, 1989. – 312 с.
5. Кривонос А.Т. "Лингвистика текста" и исследование взаимоотношения языка и мышления / А.Т. Кривонос // Вопр. языкознания, 1986. – С. 23-27.
6. Мартынюк А.Л. Синтаксические аспекты половой дифференциации речи в современном английском языке / А.Л. Мартынюк, С.А. Башкирева // Теоретичні та прикладні аспекти комунікативної діяльності / Вісник Харківського університету, №382,1994. – С. 67-70.
7. Цвяк Л.В. Білінгвізм як феноменальне явище сучасного суспільства / Л.В. Цвяк // Записки з романо-германської філології: Вип. 12. – Одеса: Латстар, 2002. – С. 202–211.
8. Черноватий Л.М. Особливості навчально-методичних матеріалів для підготовки перекладачів / Л.М. Черноватий // Вісник Сумського державного університету. – 2002. – № 4(37). – С. 184-188.
9. Hoey M. Patterns of Lexis in Text [text] / M. Hoey. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1991. – 276 p.
10. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation / The Translation Studies Reader [text] / R. Jakobson. – London – New York: Routledge, 2000. – 157 p.
11. Maksimov S.E. Deictic Markers as Linguistic Means of Expressing Authority in Text Diss... Master of Arts in Special Applications of Linguistics [text] / S.E. Maksimov. – Birmingham, 1992. – 121 p.

References

1. Baranova S.V. Aktual'ni pytannya metodyky vykladannya perekladu / S.V. Baranova // Visnyk Sums'koho derzhavnogo un-tu. Seriya: Filolohichni nauky. – 2002. №4(37). – S. 12-15.
2. Brandes M.P. Predpervodcheskyi analiz teksta [tekst] / M.P. Brandes, V.Y. Provotorov. – M.: NVY-TEZAURUS, 2003. – 224 s.
3. Hal'peryn Y.R. Tekst kak ob'ekt lynchvystycheskoho yssledovaniya [tekst] / Y.R. Hal'peryn. – M.: Nauka, 1981. – 139 s.
4. Deyk T.A. Yazyk, poznanye, kommunykatsyya [tekst] / T.A. Deyk. – M.: Prohress, 1989. – 312 s.
5. Kryvonosov A.T. "Lynchvystyka teksta" y yssledovanye vzaymootnosheniya yazyka y myshleniya / A.T. Kryvonosov // Vopr. yazykoznavniya, 1986. – S. 23-27.
6. Martynyuk A.L. Syntaksycheskye aspekty polovoy dyfferentsyatsyy rechy v sovremennom anhlyyskom yazyke / A.L. Martynyuk, S.A. Bashkyreva // Teoretychni ta prykladni aspekty komunikativnoyi diyal'nosti / Visnyk Kharkivs'koho universytetu, №382, 1994. – S. 67-70.
7. Tsvyak L.V. Bilinhvizm yak fenomenal'ne yavlyshche suchasnoho suspil'stva / L.V. Tsvyak // Zapysky z romano-hermans'koyi filolohiyi: Vyp.12. – Odesa: Lat-star, 2002. – S. 202-211.
8. Chernovatyy L.M. Osoblyvosti navchal'no-metodychnykh materialiv dlya pidhotovky perekladachiv / L.M. Chernovatyy // Visnyk Sums'koho derzhavnogo universytetu. – 2002. – № 4(37). – S. 184-188.
9. Hoey M. Patterns of Lexis in Text [text] / M. Hoey. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1991. – 276 p.
10. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation / The Translation Studies Reader [text] / R. Jakobson. – London – New York: Routledge, 2000. – 157 p.
11. Maksimov S.E. Deictic Markers as Linguistic Means of Expressing Authority in Text Diss... Master of Arts in Special Applications of Linguistics [text] / S.E. Maksimov. – Birmingham, 1992. – 121 p.

Надійшла до редколегії 25.11.15

Y. Spitsyn, Candidate of Sciences (pedagogical), Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

N. Nazarenko, Candidate of Sciences (pedagogical), Associate Professor
National Academy of the State Borderguard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, Khmelnytskyi, Ukraine

FORMING PROFESSIONAL COMPETENCE TO BORDERGUARDS-INTERPRETERS AT THE LESSONS OF TRANSLATION

The article deals with the theoretical issues on professional competence of the future borderguards-interpreters. It has been underlined that professional training of the future borderguards-interpreters predicts forming their professional competence at the lessons of translation. The main components of their professional competence are language competence, communicative competence, translation competence, technical competence and personal characteristics. It has been determined that the first three components are appropriate to any type of translation but the last two of them are specific only for the consecutive translation. It has been defined that the methodological techniques for teaching consecutive translation are the principle from the simplest one to the most difficult thing, logical structure of the lesson, using communicative situations with the language material to be learnt. It has been stressed on training, operational and integral exercises to be done at the lessons of translation. It has been concluded about necessity of engaging borderguards-interpreters to the systematic practice of translating texts of different genres, teaching them the rules of translation, special terminology to facilitate the process of translation. The optimal number of borderguards to be taught is 6-8 cadets (one is the interpreter, the rest of the group listen to the translation, check, correct and analyze mistakes). It has been highlighted that as a result future borderguards-interpreters acquire new skills to take their own decision in the process of translation under the supervision of the teacher, not to make similar mistakes, to have critical point of view as for the variants of translation, to know tasks, duties and responsibilities of the interpreter.

Keywords: professional training, professional competence, borderguards-interpreters, methodological techniques, translation, discourse.

Е. Спицын, канд. пед. наук, проф.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

Н. Назаренко, канд. пед. наук, доц.

Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого, Хмельницкий, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПОГРАНИЧНИКОВ-ПЕРЕВОДЧИКОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ПЕРЕВОДУ

В статье теоретически обоснованы составляющие профессиональной компетентности будущих пограничников-переводчиков: языковая компетенция, коммуникативная компетенция, переводческая компетенция (навыки билингвизма и перевода), техническая компетенция (умение кодировать и декодировать информацию), личностные характеристики (презентабельность, развитие памяти). Определены методические приёмы, которые используются при обучении переводу: принцип от простого к сложному, логическое построение занятия, использование ситуаций общения, в которых может функционировать изучаемый речевой материал. Сделан вывод о необходимости привлечения будущих пограничников-переводчиков к систематической переводческой работе с разными видами текста, используя на занятиях следующие упражнения: подготовительные, операционные, целостные.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, пограничники-переводчики, методические приёмы, перевод, курс.

Відомості про авторів

Спицын Євгеній Сергійович: Україна, м.Київ, кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Контактна інформація: spizin. evg@gmail.com

Назаренко Наталія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Контактна інформація: nata882008@ukr.net

Спицын Евгений Сергеевич – кандидат педагогических наук, профессор кафедры педагогики Киевского национального университета имени Тараса Шевченка

Контактная информация: spizin. evg@gmail.com

Назаренко Наталья Степановна – кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры перевода, Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого

Контактная информация: nata882008@ukr.net

Spitsyn Yevgenii – Candidate of Sciences (pedagogical), Professor of Pedagogy Department of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Contact information: spizin. evg@gmail.com

Nazarenko Nataliia – Candidate of Sciences (pedagogical), Associate Professor, Associate Professor of Translation Department of the National Academy of the State Borderguard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi

Contact information: nata882008@ukr.net